

คำถามพร้อมธงคำตอบ

การสอบข้อเขียนความรู้ชั้นเนติบัณฑิต ภาคสอง สมัยที่ 78 ปีการศึกษา 2568

วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม กฎหมายลักษณะพยานหลักฐาน

วิชาว่าความ การถามพยานและการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย วิชาภาษาอังกฤษสำหรับนักกฎหมาย

วันอาทิตย์ที่ 5 เมษายน 2569

ข้อ 1. นายแดงเป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งขับไล่นายทองออกจากที่ดิน ในชั้นพิจารณานายแดงและนายเหลืองเพื่อนของนายแดงเข้าเบิกความเป็นพยานทำนองเดียวกันว่า ที่ดินพิพาทเป็นของนายแดง ซึ่งเป็นความเท็จ ศาลชั้นต้นเชื่อตามที่นายแดงและนายเหลืองเบิกความ จึงมีคำพิพากษาให้ขับไล่นายทองออกจากที่ดิน ความจริงแล้วนางส้มเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินและได้ให้นายทองบริหารของตนอาศัยอยู่ นางส้มจึงไปร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่นายแดงและนายเหลืองในความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ซึ่งความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดี พนักงานสอบสวนได้สอบสวนและแจ้งข้อหาดังกล่าวแก่นายแดง ส่วนนายเหลืองเพียงถูกเรียกมาให้ถ้อยคำในฐานะพยานเท่านั้น ในที่สุดพนักงานอัยการยื่นฟ้องนายแดงต่อศาลชั้นต้นซึ่งมีคำพิพากษาให้ลงโทษนายแดงและคดีถึงที่สุดไปแล้ว นางส้มไม่พอใจที่นายเหลืองไม่ถูกดำเนินคดีด้วย จึงฟ้องนายเหลืองเป็นคดีอาญาด้วยตนเอง

ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของนายเหลืองดังต่อไปนี้ฟังขึ้นหรือไม่

(ก) นางส้มไม่ใช่ผู้เสียหายเนื่องจากไม่ได้เป็นคู่ความในคดีแพ่งที่มีการฟ้องขับไล่

(ข) ศาลมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแล้ว สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป

ธงคำตอบ

(ก) ผู้เสียหายหมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (4) แม้นางส้มไม่ได้เป็นคู่ความในคดีแพ่งที่มีการฟ้องขับไล่ออกจากที่ดินก็ตาม แต่การที่นายเหลืองกับนายแดงเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีแพ่งดังกล่าวเป็นเหตุให้ศาลเชื่อและฟังข้อเท็จจริงว่า นายแดงเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน จึงพิพากษาขับไล่นายทองบริหารของนางส้ม ย่อมทำให้นางส้มซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินต้องเสียสิทธิในที่ดินดังกล่าวไป เช่นนี้นางส้มย่อมเป็นบุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงเนื่องจากการเบิกความอันเป็นเท็จของนายเหลือง นางส้มจึงเป็นผู้เสียหายและมีอำนาจฟ้องนายเหลืองเป็นคดีนี้ตามมาตรา 28 (2) ข้อต่อสู้ของนายเหลืองข้อนี้ฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาฎีกาที่ 6092/2559)

(ข) แม้นางส้มได้ไปร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่นายเหลืองพร้อมกันกับนายแดง แต่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาดำเนินคดีเฉพาะแก่นายแดงเท่านั้น ต่อมาพนักงานอัยการโจทก์ฟ้องนายแดงเป็นจำเลยและศาลชั้นต้นมีคำพิพากษานัดถึงที่สุดแล้วก็ตาม การที่นายเหลืองถูกพนักงานสอบสวนในคดีนี้เรียกไปสอบปากคำในฐานะพยาน โดยมิได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาแก่นายเหลือง และพนักงานอัยการโจทก์มิได้ฟ้องนายเหลืองเป็นจำเลยในคดีนี้ด้วย การกระทำของนายเหลืองจึงยังไม่มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้องแต่อย่างใด สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องนายเหลืองในความผิดฐานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาลดังกล่าวจึงยังไม่ระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (4) ข้อต่อสู้ข้อนี้ของนายเหลืองจึงฟังไม่ขึ้นอีกเช่นกัน (คำพิพากษาฎีกาที่ 4073/2564)

ข้อ 2. นายดีถูกฉ้อโกงเงินจึงไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรีที่บ้านของนายดีอยู่ในพื้นที่ว่า ถูกคนร้ายหลายคนโทรศัพท์มาหลอกลวงจนหลงเชื่อมอบเงินให้แก่คนร้ายคนหนึ่งที่มารับเงินที่บ้านของนายดีไป 100,000 บาท เมื่อ 3 วันก่อน ตามภาพถ่ายคนร้ายที่มารับเงิน ขอให้ดำเนินคดีกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ทั้งหมด พนักงานสอบสวนจึงลงบันทึกประจำวันเกี่ยวกับคดีระบุนวันที่ร้องทุกข์และให้นายดีลงลายมือชื่อไว้ หลังจากนั้นอีก 3 เดือน นายดีไปติดตามคดีของตนและพบกับร้อยตำรวจเอกขาวซึ่งประจำอยู่ที่สถานีตำรวจภูธรปากเกร็ดและรู้จักสนิทสนมกันมาก่อน นายดีจึงขอให้ร้อยตำรวจเอกขาวช่วยติดตามคนร้ายรายนี้ไปด้วย ร้อยตำรวจเอกขาวสืบสวนแล้วทราบว่านายบางเป็นคนร้ายคนหนึ่ง จึงแจ้งพนักงานสอบสวนขอให้ศาลออกหมายจับนายบางตามแนวทางสืบสวน ร้อยตำรวจเอกขาวจับนายบางตามหมายจับได้ที่หน้าบ้านของนายบางในเขตกรุงเทพมหานคร พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนแล้วเห็นว่านายบางร่วมกับพวกฉ้อโกงนายดีจึงส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการดำเนินคดีต่อไป พนักงานอัยการฟ้องนายบางต่อศาล นายบางให้การต่อสู้คดีว่า คำร้องทุกข์ของนายดีไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ได้รับให้ดำเนินคดีแก่ตน เพราะภาพคนร้ายมิใช่ภาพตน ตำรวจจับนายบางได้หลังเกิดเหตุเกิน 3 เดือนแล้ว โดยไม่มีการร้องทุกข์ภายในกำหนดอายุความโดยชอบด้วยกฎหมาย ร้อยตำรวจเอกขาวสืบสวนและจับกุมนายบางนอกเขตพื้นที่อำนาจของตนไม่ชอบด้วยกฎหมาย การสอบสวนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและพนักงานอัยการจึงมีอำนาจฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของนายบางฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

คำร้องทุกข์ของนายดีเป็นการกล่าวหาว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่นายดี และถ้อยคำที่ร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ถือได้ว่านายดีมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดทุกคนต้องรับโทษ เป็นคำร้องทุกข์ที่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (7) แม้จะไม่ได้ระบุวันนายบางเป็นคนร้ายคนหนึ่ง แต่ก็ได้ให้รูปพรรณของนายบางหนึ่งเป็นภาพถ่าย และเป็นการร้องทุกข์ความผิดฐานฉ้อโกงซึ่งเป็นความผิดต่อส่วนตัวต่อพนักงานสอบสวนหลังเกิดเหตุ 3 วัน จึงอยู่ภายในกำหนด 3 เดือน นับแต่วันที่มีรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด การร้องทุกข์จะให้เป็นหนังสือหรือร้องด้วยปากก็ได้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้บันทึกไว้ในรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี ระบุนวันที่ร้องทุกข์และให้นายดีลงลายมือชื่อไว้ในบันทึก จึงเป็นคำร้องทุกข์ที่ชอบด้วยมาตรา 123 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 822/2566)

การสืบสวนไม่มีกฎหมายจำกัดอำนาจเจ้าพนักงานตำรวจให้ทำการสืบสวนได้เฉพาะในท้องที่ที่ตนประจำการเท่านั้น เจ้าพนักงานตำรวจจึงมีอำนาจสืบสวนในท้องที่อื่นได้ได้ตามอำนาจและหน้าที่ที่ตราขออำนาจการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 17 แม้ร้อยตำรวจเอกขาวเป็นเจ้าพนักงานตำรวจประจำการในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรปากเกร็ด มิได้ประจำการในเขตพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรีและในกรุงเทพมหานคร แต่การสืบสวนของร้อยตำรวจเอกขาวในการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ทั้งการติดตามจับกุมนายบางตามหมายจับซึ่งใช้ได้ทั่วราชอาณาจักรตามมาตรา 77 เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย จึงเป็นการสืบสวนจับกุมที่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเหตุเกิดในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรีซึ่งมีการร้องทุกข์ไว้โดยชอบแล้ว พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองนนทบุรีมีอำนาจสอบสวนคดีนี้ พนักงานอัยการจึงมีอำนาจฟ้อง ข้อต่อสู้ของนายบางทุกประการฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3682/2566)

ข้อ 3. นางสาวจตุรประวีณสมรสกับนายแสบและพักอาศัยอยู่ด้วยกันที่บ้านในเขตบางเขน นายแสบติดเหล้าและทุบตีนางสาวเป็นประจำ นางสาวจึงจะหนีไปทำงานที่จังหวัดเชียงใหม่ ก่อนวันเดินทางนายแสบทุบตีและใช้กำลังข่มขืนนางสาวที่ห้องนอนในบ้านจนนางสาวมีรอยฟกช้ำระหว่างเดินทางไปสนามบินดอนเมือง นางสาวเข้าแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลดอนเมืองให้ดำเนินคดีแก่นายแสบในข้อหาข่มขืนกระทำชำเรานางสาวโดยใช้กำลังประทุษร้าย ต่อมานางสาวได้รับหมายเรียกจากพนักงานตำรวจเอกสันต์พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางเขน ให้มาให้อภัยค่าในคดีดังกล่าว นางสาวให้ปากคำต่อพนักงานตำรวจเอกสันต์ยืนยันให้ดำเนินคดีแก่นายแสบ ส่วนนายแสบเข้ามาขอตัวให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหาว่า คินเกิดเหตุเป็นวันครบรอบแต่งงาน นายแสบและนางสาวดื่มฉลองกันจนเมเมาและเต็มใจมีเพศสัมพันธ์กัน นายแสบยังได้พานายเม่นคนขับรถแท็กซี่ที่ขับรถมาส่งนายแสบและนางสาวที่บ้านในคืนดังกล่าวมาให้พนักงานตำรวจเอกสันต์สอบปากคำไว้เป็นพยานด้วย พนักงานตำรวจเอกสันต์สรุปสำนวนทำความเห็นควรสั่งไม่ฟ้องนายแสบส่งไปยังพนักงานอัยการ ต่อมาพนักงานอัยการสั่งให้พนักงานตำรวจเอกสันต์ส่งตัวนายเม่นมาซักถามเพิ่มเติม เมื่อพนักงานอัยการซักถามนายเม่นเพิ่มเติมแล้วได้อ่านฟ้องนายแสบเป็นจำเลย นายแสบให้การต่อสู้ว่า พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้อง เนื่องจากนางสาวไม่ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนที่มีเขตอำนาจ พนักงานตำรวจเอกสันต์ไม่ได้จัดให้พนักงานสอบสวนหญิงเป็นผู้ถามปากค่านางสาว และพนักงานอัยการไม่มีอำนาจซักถามนายเม่นด้วยตนเอง ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของนายแสบฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 124 มิได้บังคับให้ร้องทุกข์เฉพาะต่อเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจสอบสวนเสมอไป (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2974/2516) ดังนั้น แม้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลดอนเมืองจะมีอำนาจดำเนินการสอบสวน เพราะมิใช่พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่เกิดเหตุตามมาตรา 18 แต่ก็ยังมีอำนาจรับคำร้องทุกข์ของนางสาวได้ เมื่อนางสาวร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่นายแสบในข้อหาข่มขืนกระทำชำเราโดยใช้กำลังประทุษร้ายระหว่างคู่สมรส อันเป็นความผิดส่วนตัวโดยชอบแล้ว พนักงานตำรวจเอกสันต์พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลบางเขนซึ่งเป็นท้องที่เกิดเหตุ ย่อมมีอำนาจสอบสวนตามมาตรา 121

นางสาวร้องทุกข์กล่าวหานายแสบข่มขืนกระทำชำเราตนโดยใช้กำลังประทุษร้ายระหว่างคู่สมรส จึงเป็นคดีความผิดเกี่ยวกับเพศ การถามปากค่านางสาวผู้เสียหายซึ่งเป็นหญิงต้องให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวน เว้นแต่ผู้เสียหายนั้นยินยอมหรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นและให้บันทึกความยินยอมหรือเหตุจำเป็นนั้นไว้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 133 วรรคสี่ เมื่อพนักงานตำรวจเอกสันต์ได้ถามปากค่านางสาวผู้เสียหายเอง โดยมีได้ให้พนักงานสอบสวนซึ่งเป็นหญิงเป็นผู้สอบสวนโดยไม่ปรากฏว่ามีเหตุจำเป็นอย่างอื่นและมีได้บันทึกเหตุจำเป็นไว้ จึงเป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 133 วรรคสี่ แต่ก็หาไม่ผลทำให้การสอบสวนเสียไปทั้งหมดและถือเท่ากับไม่มีการสอบสวนในความผิดนั้นมาก่อน อันจะทำให้พนักงานอัยการไม่มีอำนาจฟ้องตามมาตรา 120 ไม่ การสอบสวนจึงชอบแล้ว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3281/2561)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 วรรคสอง (ก) วางหลักว่า เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป ดังนั้น การที่พนักงานอัยการสั่งให้พนักงานตำรวจเอกสันต์ พนักงานสอบสวนส่งตัวนายเม่นมาซักถามเพิ่มเติมจึงชอบด้วยกฎหมาย พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้อง ข้อต่อสู้ของนายแสบทุกข้อฟังไม่ขึ้น

ข้อ 4. (ก) โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยลักสลากกินแบ่งรัฐบาลของโจทก์ไปในเวลากลางคืนโดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 , 336 จำเลยให้การปฏิเสธว่า ไม่ได้เอาสลากกินแบ่งรัฐบาลของโจทก์ไป ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาได้ความว่า จำเลยเอาสลากกินแบ่งรัฐบาลของโจทก์ไปโดยถือวิสาสะ ฟังไม่ได้ว่าเป็นการลักทรัพย์ในเวลากลางคืนโดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้า แต่เป็นสิ่งที่จำเลยครอบครองและไม่ยอมคืนสลากกินแบ่งรัฐบาลแก่โจทก์โดยปราศจากเหตุผลอันจะอ้างตามกฎหมายได้ อันเป็นความผิดฐานลักทรัพย์

(ข) โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยลักเพชรของโจทก์ไปโดยใช้กำลังประทุษร้ายเพื่อให้ความสะเทวแก่การลักทรัพย์หรือการพาทรัพย์นั้นไป ให้นับให้ซึ่งทรัพย์นั้น ยึดถือเอาทรัพย์นั้นไว้ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339 จำเลยให้การปฏิเสธว่า ไม่ได้ลักเพชรของโจทก์ไป ข้อเท็จจริงในทางพิจารณาได้ความว่า จำเลยลักเพชรของโจทก์ไปด้วยกิริยาฉกฉวยเอาซึ่งหน้า โดยไม่มีการใช้กำลังประทุษร้ายแต่อย่างใด อันเป็นความผิดฐานชิงทรัพย์

ให้วินิจฉัยว่า ศาลจะพิพากษาจำเลยในข้อ (ก) และ (ข) อย่างไร

ธงคำตอบ

(ก) เมื่อข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณาได้ความว่า การกระทำของจำเลยเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ แม้โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษฐานลักทรัพย์ในเวลากลางคืนโดยฉกฉวยเอาซึ่งหน้าตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335, 336 แต่ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ และลักยอก คือการเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปโดยเจตนาทุจริตเช่นเดียวกัน คงแตกต่างกันเพียงเรื่องการเอาทรัพย์นั้นไปโดยวิธีการใดเท่านั้น ดังนั้น ข้อแตกต่างระหว่างความผิดฐานชิงทรัพย์และฐานลักยอกจึงมิได้แตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ ทั้งจำเลยให้การปฏิเสธว่าไม่ได้เอาสลากกินแบ่งรัฐบาลของโจทก์ไป ไม่ได้หลงต่อสู้ ศาลย่อมมีอำนาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักยอกตามข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความนั้นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคสาม (คำพิพากษาฎีกาที่ 809/2568 (ประชุมใหญ่))

(ข) โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยฐานชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339 ซึ่งข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในทางพิจารณาได้ความว่า จำเลยลักเพชรของโจทก์ไปด้วยกิริยาฉกฉวยเอาซึ่งหน้า โดยไม่มีการใช้กำลังประทุษร้าย อันเป็นเพียงความผิดฐานชิงทรัพย์ แต่เมื่อโจทก์มิได้บรรยายฟ้องว่า จำเลยฉกฉวยเอาเพชรของโจทก์ไปซึ่งหน้า อันเป็นองค์ประกอบของความผิดฐานชิงทรัพย์และมีองค์ประกอบอย่างหนึ่งของความผิดฐานชิงทรัพย์ ทั้งคำขอท้ายฟ้องก็มีให้ลงโทษฐานชิงทรัพย์ด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ ศาลย่อมไม่อาจลงโทษจำเลยในความผิดฐานชิงทรัพย์ตามข้อเท็จจริงที่พิจารณาได้ความนั้นได้ แต่ขอที่จะลงโทษจำเลยในความผิดฐานลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 ซึ่งเป็นความผิดที่มีองค์ประกอบอย่างหนึ่งของความผิดฐานชิงทรัพย์อยู่ด้วยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 192 วรรคท้าย (คำพิพากษาฎีกาที่ 6781/2543)

ข้อ 5. โจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำความผิดกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท กล่าวคือ คืบเกิดเหตุ จำเลยบุกรุกเข้าไปในเคหสถานของผู้อื่นแล้วทำร้ายร่างกายผู้เสียหายจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 , 365 และ 90 ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และมาตรา 365 มีระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานโจทก์ฟังไม่ได้ว่า จำเลยเป็นคนที่บุกรุกเข้าไปทำร้ายร่างกายผู้เสียหาย พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ว่า พยานหลักฐานโจทก์ฟังได้ว่า จำเลยเป็นคนที่ทำร้ายร่างกายผู้เสียหายจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ศาลอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่า ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง อุทธรณ์ของโจทก์เป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ ที่ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์ของโจทก์ไม่ชอบ จึงไม่รับวินิจฉัย พิพากษายกอุทธรณ์ของโจทก์ โจทก์ฎีกาว่า พยานหลักฐานโจทก์ฟังได้ว่า จำเลยเป็นคนที่ทำร้ายร่างกายผู้เสียหายจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย

ให้วินิจฉัยว่า (ก) คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(ข) ฎีกาของโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) การพิจารณาว่าคดีใดต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ หรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำความผิดเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องพิจารณาว่าบทที่มีโทษหนักที่สุดต้องห้ามอุทธรณ์หรือไม่ หากบทที่มีโทษหนักที่สุดไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ บทที่มีโทษเบากว่าไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ด้วย แต่จะต้องอุทธรณ์บทที่มีโทษหนักที่สุดด้วย เมื่อโจทก์ไม่ประสงค์ที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นเพื่อให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานบุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืน โดยใช้กำลังประทุษร้ายซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดให้จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ คงอุทธรณ์เพียงขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 ซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 193 ทวิ คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ไม่รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของโจทก์ เพราะเห็นว่าต้องห้ามอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงนั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7035/2562)

(ข) ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์ แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกอุทธรณ์ของโจทก์เพราะเห็นว่า เป็นอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ จึงมิใช่กรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ ไม่ต้องห้ามฎีกา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 220 แต่โจทก์กลับฎีกาว่า พยานหลักฐานโจทก์ฟังได้ว่า จำเลยเป็นคนที่ทำร้ายร่างกายผู้เสียหายจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กาย เป็นการได้เล็งตุลพิษในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น มิได้โต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ว่าไม่ถูกต้องอย่างไรบ้าง ที่ถูกต้องเป็นเช่นไร และไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เพราะเหตุใด จึงเป็นฎีกาที่มีได้คัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ไม่ชอบด้วยมาตรา 216 วรรคหนึ่ง ฎีกาของโจทก์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1643/2568)

ข้อ 6. พันตำรวจเอกสอนผู้กำกับสถานีตำรวจแห่งหนึ่งซึ่งเป็นตำรวจชั้นผู้ใหญ่กำลังติดตามจับนายสีผู้ต้องหาในคดีชิงทรัพย์ตามหมายจับ โดยมีสำเนาหมายจับอันรับรองว่าถูกต้องแล้วติดตัวไปด้วย เวลาประมาณ 10 นาฬิกา พันตำรวจเอกสอนเห็นนายสีนั่งอยู่ในบ้านของนายแสง จึงเข้าไปจับนายสีโดยแจ้งว่าถูกจับ แจ้งข้อกล่าวหาและแสดงสำเนาหมายจับดังกล่าวพร้อมแจ้งสิทธิตามกฎหมาย แล้วนำตัวนายสีไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบก่อนครบกำหนดเวลา 48 ชั่วโมง ร้อยตำรวจโทหนึ่งพนักงานสอบสวนนำตัวนายสีไปขอฝากขังต่อศาล ศาลอนุญาต ต่อมาพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องนายสีข้อหาชิงทรัพย์ ศาลชั้นต้นประทับฟ้องและออกหมายจับนายสีไว้ระหว่างพิจารณา นายสนเพื่อนของนายสียื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นอ้างว่า การจับกุมและการคุมขังมิชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ได้ส่วนคำร้องและปล่อยตัวนายสี ศาลสั่งยกคำร้องโดยมิได้ไต่สวน

ให้วินิจฉัยว่า การจับของพันตำรวจเอกสอน และคำสั่งของศาลชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

แม้พันตำรวจเอกสอนจะมีอำนาจจับนายสีได้ตามสำเนาหมายจับอันรับรองว่าถูกต้องแล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 77 (1) แต่ขณะนั้นนายสีอยู่ในบ้านของนายแสงซึ่งเป็นที่รโหฐาน จึงห้ามมิให้จับตามมาตรา 81 เว้นแต่จะได้ทำตามบทบัญญัติอันด้วยการค้นในที่รโหฐาน กล่าวคือ จะต้องมีความจำเป็นหรือมีอำนาจค้นบ้านของนายแสงตามหลักเกณฑ์มาตรา 92 (1) ถึง (5) ตามข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าว การจับของพันตำรวจเอกสอนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การคุมขังนายสีอันเนื่องจากการจับกุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการคุมขังที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนสิทธิของผู้ถูกคุมขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายในการยื่นคำร้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 90 มีอยู่เพียงชั่วระยะเวลาที่ผู้ถูกคุมขังยังถูกควบคุมหรือขังไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น แม้นายสนเพื่อนของนายสีเป็นบุคคลเพื่อประโยชน์ของนายสีผู้ถูกคุมขังมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ปล่อยนายสีได้ก็ตาม แต่เมื่อพนักงานอัยการได้ฟ้องนายสีต่อศาลชั้นต้นในความผิดฐานชิงทรัพย์ซึ่งเป็นความผิดที่อ้างว่าการควบคุมหรือคุมขังโดยมิชอบนั้น ศาลชั้นต้นประทับฟ้องและออกหมายจับนายสีในระหว่างพิจารณา แม้การคุมขังนายสีจะมีชอบด้วยกฎหมายแต่การคุมขังนั้นก็สิ้นสุดไปแล้ว นายสนจึงไม่มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ปล่อยนายสีตามมาตรา 90 (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 350/2553 และ 7116/2544) ศาลชอบที่จะสั่งยกคำร้องโดยไม่ต้องไต่สวน คำสั่งของศาลชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ 7. นายชวาทกู้ยืมเงินนายคำ ครั้งแรกเป็นเงิน 500,000 บาท ครั้งที่สองเป็นเงิน 800,000 บาท ต่อมานายชวาทกู้ยืมเงินนายคำอีกครั้ง เป็นเงิน 200,000 บาท โดยครั้งสุดท้ายได้ทำสัญญากู้ยืมเงินเป็นหนังสือลงลายมือชื่อนายชวาทและนายคำ และจัดทำตารางการชำระหนี้เงินกู้ ระบุยอดเงินรวมทั้งสามครั้งเป็นเงิน 1,500,000 บาท ตกลงชำระต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี รวม 12 งวด โดยมีการ ระบุยอดต้นเงินและดอกเบี้ยในแต่ละงวดรวมถึง วัน เดือน ปี ที่ต้องชำระไว้พร้อมกับลงลายมือชื่อนายชวาทผู้กู้ ต่อมานายชวาทผิดนัดไม่ชำระ หนี้ นายคำเป็นโจทก์ฟ้องนายชวาทเป็นจำเลยให้รับผิดชอบชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงิน นายชวาทให้การว่า สัญญากู้ยืมเงินไม่บริสุทธิ์เพราะไม่ได้รับ เงินตามที่ระบุในสัญญา ในชั้นสืบพยาน ทนายโจทก์อ้างส่งหนังสือสัญญากู้ยืมเงินและตารางการชำระหนี้เงินกู้เป็นพยานหลักฐาน แต่มีได้ ปิตอาการแสดงปฎิ และนำสืบนายชวาทว่า จำเลยเคยกู้เงินโจทก์ก่อนวันทำสัญญากู้ยืมเงินหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายมีการรวมยอดเงินกู้ทั้งหมด จึงเป็นจำนวนเงินตามสัญญากู้ยืมเงิน

ให้วินิจฉัยว่า การสืบพยานหลักฐานของโจทก์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

การกู้ยืมเงินเกินกว่า 2,000 บาท จะต้องมีการหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้ยืม จึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 วรรคหนึ่ง กรณีดังกล่าวเป็นการที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 94 วรรคหนึ่ง สำหรับหนังสือสัญญากู้ยืมเงินที่โจทก์อ้างส่งเพื่อเป็นหลักฐาน แห่งการกู้ยืมเงินมีลักษณะเป็นตราสารซึ่งต้องปิตอาการแสดงปฎิ จึงจะใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 118 แม้หนังสือสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวมิได้ปิตอาการแสดงปฎิอันจะใช้เป็นพยานหลักฐานไม่ได้ แต่พยานหลักฐานของ โจทก์ยังมีตารางการชำระหนี้เงินกู้ ระบุยอดเงินกู้ ต้นเงินและดอกเบี้ยแต่ละงวดที่ต้องชำระ รวมถึงวันเดือนปีที่ต้องชำระไว้ ทั้งยังปรากฏลายมือชื่อผู้กู้ อันถือได้ว่าเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินแล้ว เมื่อเอกสารดังกล่าวไม่มีลายมือชื่อผู้ให้กู้ จึงไม่ใช่ตราสาร ที่จะต้องปิตอาการแสดงปฎิ ถือได้ว่าโจทก์มีพยานเอกสารมาแสดงแล้วตามมาตรา 94 วรรคหนึ่ง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 893/2568)

การที่โจทก์นำสืบพยานบุคคลถึงที่มาของการกู้ยืมเงินดังกล่าว อันเป็นการนำสืบถึงความเป็นมาแห่งหนี้ซึ่งเป็นข้อเท็จจริง เกี่ยวกับมูลเหตุที่จะให้จำเลยต้องรับผิดชอบ โดยมีได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความในตารางการชำระหนี้เงินกู้ มิใช่การนำสืบเปลี่ยนแปลง แก่ข้อความในเอกสาร การสืบพยานหลักฐานของโจทก์ไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1793/2513)

ข้อ 8. ร้อยตำรวจตรีเจมส์ตรวจค้นจำเลยทั้งสามพร้อมรถกระบะ 1 คัน ซึ่งจำเลยที่ 1 เป็นผู้ขับมาถึงบริเวณชายแดน ภายในรถพบ
รถจักรยานยนต์ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียนสีคัน เจ้าพนักงานตำรวจชักถามจำเลยทั้งสามและบันทึกถ้อยคำไว้ จำเลยทั้งสามรับว่ากำลังลักลอบ
นำรถจักรยานยนต์ส่งไปต่างประเทศ ต่อมาเจ้าพนักงานตำรวจทำบันทึกการจับกุมจำเลยทั้งสาม จำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้การปฏิเสธ
ส่วนจำเลยที่ 3 ให้การรับว่า จำเลยที่ 3 เป็นผู้รับช่วงต่อจากจำเลยที่ 1 และที่ 2 ที่ขับรถกระบะขนรถจักรยานยนต์มาส่งที่บริเวณชายแดน
เพื่อจำเลยที่ 3 จะนำรถจักรยานยนต์ทั้งสี่คันส่งไปต่างประเทศ ขึ้นสอบสวน จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ ต่อมาพนักงานอัยการยื่นฟ้อง
จำเลยทั้งสามในความผิดต่อพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 242 จำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ โจทก์นำสืบพยานโดยอ้างส่ง
บันทึกถ้อยคำจำเลยทั้งสามที่ให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานตำรวจ และบันทึกคำให้การขึ้นจับกุมของจำเลยที่ 3 เป็นพยาน

ให้วินิจฉัยว่า บันทึกถ้อยคำของจำเลยทั้งสามรับฟังพิสูจน์ความผิดของจำเลยทั้งสามได้หรือไม่ และคำให้การขึ้นจับกุมของจำเลยที่ 3
สามารถรับฟังพิสูจน์ความผิดของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ได้หรือไม่

องค์การตอบ

การที่จำเลยทั้งสามให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงานตำรวจ มีใช้คำให้การของผู้ถูกจับที่ให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับ
เพราะขณะนั้นจำเลยทั้งสามยังมิได้ถูกจับ กรณีไม่อยู่ในบังคับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 วรรคสี่
ที่บัญญัติว่า “ถ้อยคำใด ๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานผู้จับ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัว
ผู้ถูกจับ ถ้าถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิด ห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน...” ดังนี้ คำรับสารภาพ
หรือถ้อยคำอื่นของจำเลยทั้งสามที่ให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานตำรวจซึ่งเป็นเพียงการสอบถามเบื้องต้นในชั้นสืบสวนเท่านั้น จึงเป็นหลักฐาน
ที่เกิดขึ้นและได้มาโดยชอบ ไม่ต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของจำเลยทั้งสามตามมาตรา 226
(คำพิพากษาฎีกาที่ 6820/2567)

ส่วนคำให้การในชั้นจับกุมของจำเลยที่ 3 ที่รับว่าเป็นผู้รับช่วงต่อจากจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในการลักลอบนำรถจักรยานยนต์
ส่งออกไปจำหน่ายที่ต่างประเทศ ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 84 วรรคสี่ บัญญัติห้ามมิให้รับฟังเป็น
พยานหลักฐานนั้น แต่กฎหมายเพียงห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับเท่านั้น มิได้ห้ามรับฟังเป็น
พยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่น จึงรับฟังคำให้การของจำเลยที่ 3 ตามบันทึกการจับกุม
ประกอบพยานหลักฐานอื่นตามมาตรา 226 เพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 163/2565)

ข้อ 9. คดีนี้ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2568 โจทก์ฟ้องต่อศาลขอให้จำเลยชำระหนี้เงินกู้จำนวน 1,000,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี เป็นระยะเวลา 1 ปี จำเลยให้การต่อสู้คดีว่า ได้ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยตามฟ้องให้โจทก์ตามสัญญาครบถ้วนแล้ว

ศาลนัดสืบพยานจำเลยก่อน แล้วสืบพยานโจทก์จนเสร็จ ก่อนวันนัดฟังคำพิพากษา จำเลยเพิ่งทราบว่า มีเอกสารต้นฉบับใบเสร็จรับเงินจำนวนหนึ่งฉบับที่แสดงว่าได้ชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ยให้โจทก์ไปครบถ้วนแล้วและเพิ่งค้นพบ จำเลยมีความประสงค์จะขอยื่นบัญชีระบุพยานจำเลยเพิ่มเติม เพื่อนำเสนอต้นฉบับใบเสร็จรับเงินฉบับดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล โดยจะยื่นคำร้องขอระบุพยานเพิ่มเติมในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2569 โดยศาลนัดฟังคำพิพากษาในวันที่ 1 มีนาคม 2569 เวลา 9.00 น.

ให้ร่างคำร้องขอระบุพยานเพิ่มเติมของจำเลยต่อศาล ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 88 (ให้ร่างแต่ใจความในคำร้องเท่านั้น)

ธงคำตอบ

คดีนี้ ศาลนัดฟังคำพิพากษาวันที่ 1 มีนาคม 2569 เวลา 9.00 นาฬิกา

จำเลยขอประทานกราบเรียนต่อศาลว่า จำเลยเพิ่งทราบว่า มีต้นฉบับใบเสร็จรับเงินดังกล่าวอยู่ จำเลยมาค้นพบภายหลังจากที่มีการสืบพยานโจทก์จนเสร็จแล้ว และต้นฉบับใบเสร็จรับเงินเป็นเอกสารสำคัญระบุว่า จำเลยได้ชำระหนี้ให้โจทก์ครบถ้วนแล้ว แต่จำเลยไม่ได้ระบุอ้างเอกสารต้นฉบับใบเสร็จรับเงินดังกล่าวไว้เป็นพยานในบัญชีระบุพยานของจำเลย โดยเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารสำคัญและเป็นข้อสำคัญในคดี

จำเลยจึงเรียนมาเพื่อระบุพยานเพิ่มเติม รายละเอียดปรากฏตามบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม แนบท้ายคำร้องฉบับนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ขอศาลได้โปรดอนุญาต

ควรมิควรแล้วแต่จะโปรด

ข้อ 10. ส่วนที่ 1 จงแปลคำศัพท์ต่อไปนี้เป็นภาษาไทย

1. Act of aggression
2. Civil case
3. Offender
4. Due diligence

ส่วนที่ 2 จงแปลประโยคต่อไปนี้เป็นภาษาไทย

5. Everyone has the right to life, liberty and security of person.
6. The Supreme Court has the power to try and adjudicate cases appealed against judgments or orders from the courts of first instance and appellate courts.
7. The criminal organization which engages in human trafficking often used forged travel documents.
8. The company's share price declined as a result of market concerns regarding a potential default in the payment of its debenture.

ส่วนที่ 3 อ่านจับใจความแล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

The following matters are **not** within the jurisdiction of the Administrative Courts:

- (1) actions concerning military disciplines;
- (2) actions of the Judicial Commission under the law on judicial service;
- (3) cases within the jurisdiction of the Juvenile and Family Court, Labor Court, Tax Court, Intellectual

Property and International Trade Court, Bankruptcy Court, or other specialized courts.

9. According to the above paragraph, which of the following matter does **not** fall within the jurisdiction of the Administrative Courts?

- A. Administrative Contracts
- B. Military Discipline
- C. Neglect of Duty
- D. Unlawful Acts of state officials

ธงคำตอบ

1. การรุกราน
2. คดีแพ่ง
3. ผู้กระทำความผิด
4. การตรวจสอบสถานะของกิจการ
5. ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งบุคคล
6. ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลชั้นอุทธรณ์
7. องค์การอาชญากรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการค้ำหนุนยักใช้เอกสารเดินทางปลอม
8. ราคาหุ้นของบริษัทลดลงอันเป็นผลมาจากความกังวลของตลาดเกี่ยวกับความเป็นไปได้ที่บริษัทอาจผิदनการชำระหุ้นกู้ของตน
9. ข้อ B – Military Discipline